



Voor
PO-VO-MBO

BRONNEN IN DE KLAS

LANDELIJKE BRONNENDATABASE DOOR SAMENWERKING VAN ONDERWIJS EN ARCHIEVEN

Alles wat ons omringt heeft een verleden. Het vak geschiedenis helpt leerlingen om de actualiteit waarin zij leven te begrijpen. Want geschiedenis gaat niet alleen over het verleden, maar ook over de relatie tussen verleden en heden. Het laat zien dat onze huidige samenleving het resultaat is van personen, gebeurtenissen, verschijnselen en ontwikkelingen uit het verleden. Kennismaken met cultureel erfgoed helpt leerlingen begrijpen wie ze zijn, waar ze wonen en dat ze deel uitmaken van het heden, het verleden én van de toekomst.

Kaart met de plantages in Suriname uit 1801, Nationaal Archief 4.VEL 1679

Historische bronnen op school

Bij geschiedenis speelt het interpreteren van het verleden een grote rol. Het bestuderen van historische bronnen is hierbij essentieel. Als een bron dan ook nog uit de eigen omgeving van de leerlingen komt, zorgt dat voor herkenbaarheid en komt de geschiedenis dichterbij. Leraren kunnen al heel veel bronnen van archieven op internet vinden, maar ze staan op verschillende plekken, het zoeken en selecteren is vaak tijdrovend werk en bovendien zijn niet alle gevonden bronnen bruikbaar in de les. Er is nog een kritische blik nodig, de tekst moet nog hertaald worden of een relatie gelegd worden met het curriculum. Dit is de reden dat het onderwijs en de archieven gaan samenwerken, om met hun gezamenlijke expertise de vindbaarheid en bruikbaarheid van gedigitaliseerde nationale en regionale bronnen te vergroten.

Doelstellingen project

Docenten hebben behoefte aan meer, diverse, tegenstrijdige en lokale bronnen uit heel het koninkrijk. Daarmee kunnen zij hun leerlingen

diverse perspectieven bieden waardoor ze nog meer uitgedaagd worden om kritisch te kijken naar het verleden. Wie heeft deze bron gemaakt? In welke tijd? Vanuit welke overtuiging? Hoe betrouwbaar is deze bron? En hoe past deze bron uit de eigen regio bij het verhaal in de lesmethode? Een belangrijke wens is ook dat er kwalitatief lesmateriaal bij wordt aangeboden, zodat alles eenvoudig en snel toepasbaar is in de geschiedenis- of burgerschapsles.

De bestaande [bronnen](#)- en [lessen](#)database van de vakorganisatie van geschiedenisdocenten vgnkleio.nl wordt de centrale plek. Hier worden historische bronnen uit archieven rechtstreeks aan toegevoegd. Uiteraard wordt in de database verwezen naar de plek waar het originele bestand te vinden is, zodat docenten de weg naar erfgoedinstellingen kunnen vinden. Werken met open leermateriaal geeft leraren meer regie over de keuze en inzet van middelen tijdens hun lessen. Inspelen op de actualiteit, lessen over de leefomgeving van de leerlingen en thematisch onderwijs gaan hierdoor gemakkelijker én op maat.



Wandschildering in Nassauzaal van Stadhoudelijk Hof te Leeuwarden uit 1660, Historisch Centrum Leeuwarden, GKL001000348

Werkwijze

De projectgroep inventariseert bij docenten bij welk thema zij bronnen willen gebruiken. Op deze manier gaan de archieven vraag gestuurd op zoek naar geschikt materiaal. Zij leveren de bronnen aan met behulp van een standaardformulier om de juiste metadata en (indien nodig) een transcriptie en/of hertaling mee te geven. Ter ondersteuning worden er voor archiefmedewerkers workshops georganiseerd waarin zij niet alleen meer kennis krijgen van het onderwijs, maar ook handvaten voor het aanleveren van bronnen. Een expertgroep van docenten geschiedenis en burgerschap, lerarenopleiders en historici beoordeelt de aangeleverde bronnen en ontwikkelt bijbehorende lessen.

Door middel van artikelen, voorlichting, studiedagen en workshops gaan we het land in om de database onder de aandacht te brengen van het onderwijs en de archieven. Ook musea en andere culturele instellingen kunnen deelnemen en historische bronnen aanleveren.

Meer informatie en meedoen

Heb je nog vragen of wil je een bijdrage leveren aan dit project?
Neem dan contact op met:

Koos Sikkema, docent en projectleider,
bronnendatabase@vgnkleio.nl

Ellen Loozen, educator Nationaal Archief,
ellen.loozen@nationaalarchief.nl

Yteke van der Vegt, educator
Historisch Centrum Leeuwarden,
yteke.vandervegt@leeuwarden.nl

Dit project is een samenwerking van de [Vereniging van docenten in Geschiedenis en Staatsinrichting in Nederland \(VGN\)](#), de [KIA werkgroep Educatie en Presentatie bij Archieven](#) en online bronnendatabases van [Nationaal Archief](#), [Geschiedenislokaal](#) en [VGN-Kleio](#).

Het is mogelijk gemaakt dankzij de subsidie [Impuls Open Leermateriaal](#). Het project loopt van september 2024 tot juni 2027.

• **VGN KLEIO**

impuls
open
leermateriaal

 **GESCHIEDENISLOKAAL**
Lokale historische bronnen voor het onderwijs

 **KIA**

nationaal
archief 